



Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 134g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a art. 271 din Codul civil
și art. 34 alin. (1) și (2) din Legea contenciosului administrativ
nr. 793-XIV din 10 februarie 2000
(termenele de prescripție extinctivă)

CHIȘINĂU

18 noiembrie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 15 noiembrie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 18 noiembrie în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a art. 271 din Codul civil și art. 34 alin. (1) și alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, ridicată de Panaghiu Andrei, parte în dosarul nr. 3ra-1532/16, aflat pe rolul Curții Supreme de Justiție.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 15 noiembrie 2016 de către completul de judecată din cadrul Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție (Tatiana Vieru, Valentina Clevadî, Mariana Pitic, Tamara Chișca-Doneva, Oleg Sternioală), în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 8 aprilie 2015, Panaghiu Andrei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției de Stat pentru Proprietate Intelectuală privind contestarea actului administrativ. Totodată, reclamantul a solicitat repunerea în termen a acțiunii.

4. Prin Hotărârea Judecătoriei Râșcani a mun. Chișinău, din 1 octombrie 2015 acțiunea a fost respinsă, ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție.

5. Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2016 a fost respins apelul declarat de Panaghiu Andrei, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Râșcani a mun. Chișinău din 1 octombrie 2015.

6. La 2 septembrie 2015, Panaghiu Andrei a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei menționate și ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 271 din Codul civil și art. 34 alin. (1) și alin. (2) din Legea contenciosului administrativ.

7. Prin încheierea din 9 noiembrie 2016, instanța a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a dispus transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

9. Prevederile relevante ale Codului civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002 (M.O., 2002, nr.82-86, art. 661) sunt următoarele:

Articolul 271 Aplicarea prescripției extinctive

„Acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.”

10. Prevederile relevante ale Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000 (republicată în M.O., 2006, ediție specială) sunt următoarele:

Articolul 34

„(1) Dispozițiile prezentei legi se completează cu prevederile Codului de procedură civilă.

(2) Persoana care se consideră vătămată într-un drept al său printr-un act administrativ în vigoare, emis anterior intrării în vigoare a prezentei legi, este în drept să se adreseze autorității publice emitente sau organului ierarhic superior al acesteia pentru reexaminarea actului respectiv în condițiile prezentei legi.

[...]"

11. Prevederile relevante ale Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. În excepția de neconstituționalitate, autorul pretinde că normele contestate, potrivit cărora acțiunea în judecată privind apărarea dreptului încălcat se respinge dacă a expirat termenul de prescripție, limitează accesul liber la justiție, fapt contrar articolelor 2 alin. (2), 4, 7 și 20 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului civil și a Legii contenciosului administrativ, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către Panaghiu Andrei, parte în dosarul nr. 3ra-1532/16, aflat pe rolul Curții Supreme de Justiție, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1)

lit.g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

17. În speță, Curtea reține că autorul excepției în esență invocă neconstituționalitatea termenului de prescripție extinctivă în interiorul căruia persoana poate să își apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat, solicitând în acest sens exercitarea controlului constituționalității art. 271 din Codul civil și art. 34 alin. (1) și alin. (2) din Legea contenciosului administrativ.

18. Curtea observă că, în timp ce prevederile contestate din art. 271 din Codul civil reglementează respingerea acțiunii în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă, normele art. 34 alin. (1) și alin. (2) din Legea contenciosului administrativ constituie dispoziții finale și tranzitorii, care explică modalitatea de punere în aplicare a legii la etapa adoptării acesteia. În acest sens, Curtea menționează lipsa unei legături de cauzalitate între prevederile contestate ale Legii contenciosului administrativ și instituția termenului de prescripție.

19. Curtea constată că autorul excepției invocă limitarea accesului liber la justiție prin instituirea unor termene de prescripție pentru adresarea în instanța de judecată. În același timp, **autorul excepției nu a motivat incidența normelor constituționale asupra prevederilor contestate și nu a expus împrejurările pe care își întemeiază cerințele.**

20. Totodată, Curtea subliniază că în jurisprudența sa constantă a reținut că **dreptul de acces la justiție nu poate fi un drept absolut, ci unul care poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cât timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit. Cu toate acestea, limitările nu trebuie să restrângă dreptul de acces într-atât, încât să fie atinsă însăși substanța sa.**

21. Curtea menționează că, potrivit normelor procesual-civile, pentru a pune în mișcare o acțiune civilă, este necesară îndeplinirea cumulativă a unor condiții de fond și formă, precum respectarea competenței jurisdicționale, a termenului de prescripție, existența capacității procesuale de exercițiu, respectarea regulilor cu privire la forma și conținutul cererii de chemare în judecată.

22. Curtea reține că obligația persoanelor de a-și exercita drepturile procesual civile în termenele stabilite de lege dau conținut ordinii de drept, astfel asigurându-se certitudinea și securitatea raporturilor juridice.

23. Curtea Europeană în jurisprudența sa a menționat că, la îndeplinirea acțiunilor procedurale, respectarea cerințelor cu privire la admisibilitate constituie un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Rolul jucat de termenele de prescripție este de o importanță majoră atunci când este interpretat în lumina Preambulului Convenției,

care, în partea sa relevantă, declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a statelor contractante.

24. În temeiul celor expuse *supra*, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de formă și fond pentru a fi declarată admisibilă.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională:

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 271 din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107-XV din 6 iunie 2002 și articolului 34 alin. (1) și alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, ridicată de Panaghiu Andrei, parte în dosarul nr. 3ra-1532/16, aflat pe rolul Curții Supreme de Justiție.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 18 noiembrie 2016
DCC nr. 85
Dosarul nr. 134g/2016